

Curtea Supremă de Justiție
D E C I Z I E

09 februarie 2021

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Timofti Vladimir

Judecători – Cobzac Elena, Toma Nadejda, Țurcan Anatolie și Boico Victor,

judecând fără citarea părților, recursul ordinar, declarat de către avocatul Vangheli Ion în numele inculpatei Borș Nina, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 29 iulie 2020, în cauza penală privind-o pe

Borș Nina, xxxxx.

Termenul de examinare a cauzei:

1. Prima instanță: 24.02.2017 -08.08.2019;

2. Instanța de apel: 30.09.2019 -29.07.2020;

3. Instanța de recurs: 23.10.2020 - 09.02.2021.

Asupra recursului în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Drochia sediul Central din 08 august 2019, Bors Nina a fost achitată de învinuirea în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.162 alin.(2) lit. b) Cod penal pe motivul că fapta inculpatei nu întrunește elementele infracțiunii.

1.2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat că, Borș Nina se învinuiește în aceia, că ea, la 16.08.2015, aproximativ la ora 22:00, deținând funcția de felcer medical, aflându-se la serviciu în echipajul de Asistență Medicală Urgentă „Nord” din xxxxx, deplasându-se la solicitarea din xxxxx, pentru acordarea ajutorului medical de urgență xxxxx care era căzut de pe bicicletă, primind o traumă cranio-cerebrală, l-a examinat pe ultimul superficial și fără a-i acorda asistență medicală necesară în timpul transportării bolnavului, neglijând cerințele părinților bolnavului de a fi transportat la Spitalul municipal Bălți, unde va putea primi asistență medicală mai calificată în rezultatul primirii traumelor cranio-cerebrale, ignorând obligațiunile stabilite în fișa postului felcerului din cadrul echipei de asistență medicală urgentă, anexă la ordinul Ministerului Sănătății nr.85 din 30.03.2009, pct.10 lit. a) care stabilește acordarea asistenței medicale de urgență conform indicațiilor medicului de urgență, și în mod independent (la decizia conducerii subdiviziunii AMU), la locul solicitării, în timpul transportării bolnavilor în Departamentul de medicină urgentă/secția internare sau în caz de adresare de sinestătător a solicitanților în cadrul

subdiviziunilor AMU, utilizând toate mijloacele disponibile, pct.b) conștientizarea limitei autonomiei în luarea unor decizii de sinestătător și d) transportarea și spitalizarea oportună a bolnavilor conform indicației medicului de urgență sau în baza deciziei personale (în cadrul echipelor de felceri), a transportat bolnavul la IMSP „Spitalul raional Drochia”, unde la data de 21.08.2015, ora 05:40, a decedat.

Conform raportului de expertiză medico-legală în comisie nr.277 din 20.10.2016, la xxxxx au fost depistate leziuni corporale sub formă de traumatism cranio-cerebral grav, escoriații pe brațul drept și coapsa dreaptă, care în conformitate cu prevederile „Regulamentului” în vigoare, în ansamblu se califică ca vătămare corporală gravă, care a condiționat decesul. Decizia echipei de asistență medicală urgentă de a transporta bolnavul la IMSP SR Drochia și nu la IMSP SCM Bălți a fost una incorectă, deoarece instituția medicală respectivă nu dispune de posibilități pentru diagnosticarea de înaltă precizie și tratamentul specializat în traume cranio-cerebrale grave - spitalul nu are secție de profil neuropatologie și neurologie, nu dispune de utilaj modern de diagnosticare. Dacă nu ar fi fost admise neajunsurile menționate mai sus, bolnavul ar fi fost transportat la IMSP SCM Bălți, instituția medicală care dispune de posibilități reale pentru stabilirea oportună a unui diagnostic clinic corect și deplin, ceea ce se presupune efectuarea unei intervenții neurochirurgicale cât mai rapidem copilul posibil ar fi supraviețuit traumatismului suportat.

Acțiunile inculpatei Borș Nina în cadrul urmăririi penale au fost încadrate în baza art.162 alin.(2) lit. b) Cod penal - neacordarea de ajutor, fără motive întemeiate, unui bolnav de către o persoană care, în virtutea legii sau a regulilor speciale, era obligată să îl acorde, fapta care a provocat din imprudență decesul bolnavului.

2. Sentința menționată a fost atacată *cu apel*, de către procurorul în Procuratura raionului Drochia, Marin Tomac, care solicită admiterea apelului, casarea sentinței judecătorești Drochia sediul Central din 08 august 2019, rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei noi soluții potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Borș Nina să fie recunoscut culpabilă și condamnată în baza art.162 alin.(2) lit. b) Cod penal la 3 ani închisoare, cu aplicarea în baza art.90 Cod penal a termenului de probă de 2 ani, admiterea acțiunii civile și a încasa în beneficiul succesorului părții vătămate 32010 lei prejudiciul material și 200000 lei prejudiciul moral și cheltuielile judiciare în folosul statului de 10314 lei pentru efectuarea expertizelor medico-legale.

2.1 În motivarea apelului procurorul a invocat că:

- este dovedită vinovăția inculpatei Borș Nina în fapta incriminată prin declarațiile succesorului părții vătămate Rotaru Ludmila, declarațiile martorului Rotaru Ruslan, Percic Vera, raportul de constatare medico-legală nr.88 din 18.09.2015, copia ordinului MS nr.85 din 30.03.2009, raportul de expertiză medico-legală în comisie nr.378 din 18.05.2016, raportul de expertiză medico-legală în comisie nr.277 din 20.10.2016, procesul-verbal de efectuare a experimentului din 12.12.2016, scrisoarea nr.01-7/1694 din 16.12.2016, procesul-verbal de confruntare din 20.12.2016 dintre Rotaru Ludmila și Borș Nina, copia ordinului nr.20 din

26.03.1979, copia fișei postului felcerului și copia graficului de lucru a PAMU Pelinia pe luna august 2015;

- instanța de fond urma să aprecieze critic concluziile din rapoartele de expertiză medico-legale în comisie din 15.10.2018 și 30.01.2019;

- instanța de fond urma să aprecieze critic declarațiile martorilor apărării Prisacaru Igor și Moraru Elena.

3. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 29 iulie 2020, a fost admis apelul procurorului, casată sentința, rejudecată cauza și pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Borș Nina a fost recunoscută vinovată în comiterea infracțiunii prevăzute de art.162 alin.(2) lit. b) Cod penal fiindu-i aplicată pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 3 ani, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții sau de a exercita o anumită activitate în domeniul medicinei pe un termen de 2 ani.

Conform art.90 Cod penal s-a dispus suspendarea condiționată a executării pedepsei pe un termen de probă de 2 (doi) ani.

A fost admisă acțiunea civilă fiind dispusă încasarea de la Borș Nina în beneficiul succesorului părții vătămate Rotaru Ludmila suma de 32 010 lei cu titlu de prejudiciu material și 100 000 (una sută mii) lei cu titlu de prejudiciu moral.

S-a dispus încasarea de la inculpata Borș Nina în beneficiul statului suma de 10 314 lei cu titlu de cheltuieli judiciare pentru efectuarea expertizelor judiciare.

3.1 În motivarea soluției adoptate instanța de apel a constatat că, instanța de fond a emis și pronunțat o sentință de achitare nemotivată și neîntemeiată, nesoluționând în deplină măsură chestiunile pe care trebuie să le soluționeze instanța de judecată potrivit art.385 Cod de procedură penală și n-a dat probelor o apreciere corespunzătoare, la justa valoare, în conformitate cu art.93-101 Cod de procedură penală.

În baza cercetării, analizei și aprecierii probelor, Colegiul penal a reținut că: Borș Nina, la 16.08.2015, aproximativ la ora 22:00, deținând funcția de felcer medical, aflându-se la serviciu în echipajul de Asistență Medicală Urgentă „Nord” din xxxxx, deplasându-se la solicitarea din xxxxx, pentru acordarea ajutorului medical de urgență xxxxx, care era căzut de pe bicicletă, primind o traumă cranio-cerebrală, l-a examinat pe ultimul superficial și fără a-i acorda asistență medicală necesară în timpul transportării bolnavului, neglijând cerințele părinților bolnavului de a fi transportat la Spitalul municipal Bălți, unde va putea primi asistență medicală mai calificată în rezultatul primirii traumelor cranio-cerebrale, ignorând obligațiunile stabilite în fișa postului felcerului din cadrul echipei de asistență medicală urgentă, anexă la ordinul Ministerului Sănătății nr.85 din 30.03.2009, pct.10 lit. a) care stabilește acordarea asistenței medicale de urgență conform indicațiilor medicului de urgență, și în mod independent (la decizia conducerii subdiviziunii AMU), la locul solicitării, în timpul transportării bolnavilor în Departamentul de medicină urgentă/secția internare sau în caz de adresare de sinestătător a solicitanților în cadrul subdiviziunilor AMU, utilizând toate mijloacele disponibile, pct. b) conștientizarea

limitei autonomiei în luarea unor decizii de sinestătător și d) transportarea și spitalizarea oportună a bolnavilor conform indicației medicului de urgență sau în baza deciziei personale (în cadrul echipelor de felceri), a transportat bolnavul la IMSP „Spitalul raional Drochia”, unde la data de 21.08.2015, ora 05:40, a decedat.

Conform raportului de expertiză medico-legală în comisie nr.277 din 20.10.2016, xxxxx au fost depistate leziuni corporale sub formă de traumatism cranio-cerebral grav, escoriații pe brațul drept și coapsa dreaptă, care în conformitate cu prevederile „Regulamentului” în vigoare, în ansamblu se califică ca vătămare corporală gravă, care a condiționat decesul. Decizia echipei de asistență medicală urgentă de a transporta bolnavul la IMSP SR Drochia și nu la IMSP SCM Bălți a fost una incorectă, deoarece instituția medicală respectivă nu dispune de posibilități pentru diagnosticarea de înaltă precizie și tratamentul specializat în traume cranio-cerebrale grave - spitalul nu are secție de profil neuropatologie și neurologie, nu dispune de utilaj modern de diagnosticare. Dacă nu ar fi fost admise neajunsurile menționate mai sus, bolnavul ar fi fost transportat la IMSP SCM Bălți, instituția medicală care dispune de posibilități reale pentru stabilirea oportună a unui diagnostic clinic corect și deplin, ceea ce se presupune efectuarea unei intervenții neurochirurgicale cât mai rapide copilul posibil ar fi supraviețuit traumatismului suportat.

Prin acțiunile sale intenționate, Borș Nina a săvârșit infracțiune prevăzută de art.162 alin.(2) lit. b) Cod penal - neacordarea de ajutor, fără motive întemeiate, unui bolnav de către o persoană, care în virtutea legii sau a regulilor speciale, era obligată să îl acorde, fapta care a provocat din imprudență decesul bolnavului.

La această concluzie instanța de apel a ajuns în urma cercetării probelor și anume: - declarațiile succesorului părții vătămate Rotaru Ludmila; - declarațiile martorului Rotaru Ruslan; - declarațiile expertului Tighineanu Sergiu; - declarațiile expertului Lungu Eduard; - plângerea din 04.09.2015 de la Rotaru Ludmila (Vol. I f.d.6); - Vol. I certificatul medical constatator al decesului din 21.08.2015 (f.d.7); - raportul de constatare medico-legală nr.88 din 22.08-18.09.2015 (f.d.17-21); - copia Ordinului Ministerului Sănătății al RM nr.85 din 30.03.2009 (f.d.33-37); - cererea de recunoaștere în calitate de succesor al părții vătămate decedate din 20.06.2016 (f.d.47); procesul-verbal de audiere xxxxx din 20.06.2016 (f.d.49-51); - cererea de recunoaștere a persoanei în calitate de parte civilă din 02.12.2016 (f.d.52); - ordonanță de recunoaștere în calitate de parte civilă din 02.12.2016 (f.d.53-54); - raportul de expertiză medico-legală nr.378 din 18.05.2016 (f.d.63-72); - raportul de expertiză medico-legală în comisie repetată nr.277 din 20.10.2016 (f.d.82-92); - procesul-verbal de efectuare a experimentului din 12.12.2016 (f.d.95); - proces-verbal de confruntare dintre Rotaru Ludmila și Borș Nina din 20.12.2016 (f.d.98-101); - copia fișei postului a felcerului (f.d.104-105); - acțiunea civilă în cadrul procesului penal privind recuperarea prejudiciului cauzat prin infracțiune (f.d.175-180); - declarațiile succesorului părții vătămate Rotaru Ludmila din 11.05.2017 (f.d.221-225); - declarațiile martorului Rotaru Ruslan din 11.05.2017 (f.d.232-235); Vol.II -

declarațiile succesorului părții vătămate Rotaru Ludmila (f.d.117-118); - declarațiile expertului-specialist Tighineanu Sergiu (f.d.131-133); declarațiile expertul-specialist Lungu Eduard (f.d.134); - raportul de expertiză judiciară nr.21804X0150 din 15.10.2018 (f.d.12-18); - raport de expertiză judiciară nr.21804X0289 din 30.01.2019 (f.d.49-56).

Instanța de apel a menționat că, comisia de experți medico-legiști au stabilit, că diagnosticul stabilit pacientului xxxxx de către echipa de asistență medicală urgentă, din care făcea parte Borș Nina, a fost în principiu corect -Traună cranio-cerebrală.

De asemenea s-a stabilit, că aceasta nu s-a consultat cu superiorii săi sau cu careva medici, inclusiv specializați, referitor la starea copilului și deciderea celei mai bune tactici pentru bolnav, așa cum situația data era una depășită cazurilor standard.

Mai mult, în automobilul specializat, Borș Nina s-a urcat pe bancheta de lângă șofer, dar n-a rămas alături pe bolnavul xxxxx pentru a-l supraveghea în timpul transportării și a-i acorda ajutorul medical necesar, care conform situației din speță era necesar datorită schimbărilor care sau produs la bolnav.

După cum s-a stabilit, în timpul transportării la xxxxx au apărut diverse simptome suplimentare (convulsii, vomități, etc.), dar Borș Nina n-a primit nici o măsură, deși era obligată să întreprindă măsuri în legătură cu situația create. Simptomele apărute în timpul transportării permiteau suspectarea afecțiunii sistemului nervos central și dictau necesitatea întreprinderii unor măsuri suplimentare, inclusiv de schimbare a destinației de transportare la spital. Mai mult ca atât, xxxxx avea anamneza traumatismului.

Instanța de apel a considerat, că stabilind un asemenea diagnostic, cum este trauma cranio-cerebrală a xxxxx, știind cu certitudine că IMSP SR Drochia nu dispune de specialiști neurochirurghi, secție specializată de neurochirurgie și utilajul medical corespunzător pentru diagnosticare, precum luând în considerație distanța aproximativ egală de la domiciliul bolnavului până la spitalul Drochia și până la spitalul Bălți, solicitările insistente ale părinților de transportarea copilului la spitalul din Bălți, apariția diverselor simptome (convulsii, vomități, etc.) în timpul transportării și existența unei situații mai benefice pentru bolnav, urma să procedeze potrivit atribuțiilor sale prevăzute de pct.10 lit. a) și d) a Fișei de post și să i-a decizia strategică personală de transportare a bolnavului la IMSP SCM Bălți.

Cu atât mai mult, faptele date se confirmă prin declarațiile succesorului părții vătămate Rotaru Ludmila, martorului Rotaru Ruslan, experților Tighineanu Sergiu, Lungu E., concluziile experților, precum și prin fișa de post anexate la dosarul penal.

Cu referire la rapoartele de expertiză judiciară instanța de apel a constatat că, totuși în cazul dat Borș Nina n-a întreprins toată măsurile posibile, și anume, n-a consultat superiorii pentru alegerea celei mai bune tactici pentru bolnav și n-a luat decizia personală de transportare a bolnavului la spitalul din Bălți, iar raportate la fișa de post se constată încălcarea atribuțiilor de serviciu.

Acțiunile și comportamentul pe care l-a manifestat Borș Nina la solicitarea de acordare a ajutorului medical xxxxx și care au fost descrise mai sus, nu este o eroare

în medicină cum au încercat experții să le catalogheze în expertizele suplimentare, dar este o încălcare a normelor și metodelor de acordare a asistenței medicale, pe care experții la audieri în instanța de apel au confirmat-o. Or, s-a stabilit cert, că Borș Nina în virtutea atribuțiilor de serviciu putea transporta bolnavul nu numai la spitalul din Drochia, dar și la spitalul din Bălți. Situația bolnavului impunea transportarea anume în mun. Bălți, unde este secție specializată și putea fi acordat ajutor medical specializat.

Însăși de la momentul primirii solicitării Borș Nina a cunoscut faptul, că Rotaru Daniel a căzut de pe bicicletă și că starea lui se datorează acestui accident.

Instanța de apel a constatat că, chiar de Borș Nina nu posedă cunoștințe profunde în neurologie și neurochirurgie, informația primită de la stație și starea copilului i-a permis să analizeze corect situația și să întreprindă măsurile necesare în scopul acordării unui ajutor medical calificat, precum și să transporte copilul la instituția medicală specializată, cu atât mai mult că era prezentă și solicitarea părinților în acest sens.

Mai mult, lăsarea fără supraveghere a copilului în timpul transportului și neîntreprinderea a careva măsuri, indică direct la neacordarea ajutorului medical necesar.

În concluzie, instanța de apel a consideră, că Borș Nina a examinat superficial bolnavul Rotaru Daniel și nu i-a acordat ajutorul medical necesar, astfel nu și-a executat atribuțiile specificate în pct.10 lit. a) și d) a Fișei de post și ca urmare n-a utilizat toate mijloacele disponibile și n-a primit decizia personală de transportare oportună a bolnavului Rotaru Daniel la instituția specializată din mun. Bălți, care să-i mărească șansele de supraviețuire lui xxxxx.

Ținând cont de analiza cumulativă a criteriilor de individualizare a pedepsei și coroborarea probelor care furnizează informațiile respective, precum și indicarea temeiurilor care fundamentează proporționalitatea între scopul reeducării infractorului, prin caracterul retributiv al pedepsei aplicate și așteptările societății față de actul de justiție realizat sub aspectul restabilirii ordinii de drept încălcate, instanța de apel a considerat, că inculpatei Borș Nina urmează a-i fi aplicată în baza art.162 alin.(2) lit. b) Cod penal o pedeapsă penală sub formă de închisoare pe un termen de 3 ani, cu suspendarea condiționată a executării ei în baza art. 90 Cod penal, stabilindu-i un termen de probă de 2 ani, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții sau de a exercita o anumită activitate în domeniul medicinei pe un termen de 2 ani.

La individualizarea pedepsei penale instanța de apel a reținut în sarcina inculpatei Borș Nina și a luat în considerație prevederile art.162 alin.(2) lit. b) Cod penal, ținând astfel cont de gravitatea infracțiunii comise (infracțiune mai puțin gravă), caracteristica pozitivă de la locul de trai și muncă, lipsa la evidența medicilor narcolog și psihiatru, lipsa antecedentelor penale, lipsa circumstanțelor atenuante și agravante, nerecunoașterea vinei, consecințele infracțiunii, nerecuperarea daunelor materiale și morale, comportamentul arogant și cu dispreț față de succesorul părții vătămate exprimat în timpul solicitării și în ședința de judecată, modul și condițiile

acesteia de viață și influența pedepsei asupra corectării și reeducării ei, precum și celelalte împrejurări individuale ale cazului.

Corectarea și reeducarea lui Borș Nina, precum și atingerea celorlalte scopuri ale pedepsei, v-a fi posibil prin aplicarea pedepsei de închisoare cu suspendarea condiționată a executării ei și pedeapsa complementară de privarea de dreptul de a exercita funcții în domeniul medicinei, fiind respectate prevederile art.2, 7, 61 alin.(2), art.75, art.76, art.78, art.162 alin.(2) lit. b) Cod penal și Ghidului cu privire la aplicarea pedepsei, aprobat prin Hotărârea Plenului CSJ nr.15 din 22.12.2014.

Cu privire la acțiunea civilă de încasare a pagubei materiale și morale înaintată de succesorul părții vătămate Rotaru Ludmila, în temeiul art.2036 și art.2037 Cod civil, coroborat cu art.219 alin.(4), 220, 221, 225, 387 Cod de procedură penală, materialele cauzei penale, probelor cercetate, vinovăția inculpatei Borș Nina dovedită în ședința de judecată, argumentele acțiunii civile referitor la paguba materială, instanța de apel a considerat că, pretențiile materiale în partea sumei cheltuite pentru înmormântarea copilului xxxxx sunt întemeiate și necesar de a încasa de la inculpata Borș Nina în folosul succesorului părții vătămate Rotaru Ludmila suma de 32010 lei, cu titlu de prejudiciul material cauzat prin infracțiune, urmărind scopul ca evaluarea să nu fie una subiectivă ori pentru a nu se ajunge la o îmbogățire fără just temei prejudiciului moral în sumă de 100.000 (una sută mii) lei i.

Cu privire la solicitarea procurorului de încasare a cheltuielilor de judecată pentru efectuarea expertizelor judiciare potrivit art.227 alin.(1), alin.(2) pct.5) Cod de procedură penală, art.229 Cod de procedură penală, ținând cont de faptul că Borș Nina este vinovată de comiterea infracțiunilor prevăzute de art.162 alin.(2) lit. b) Cod penal și este condamnată, instanța de apel a dispus fi încasate de la aceasta cheltuielile judiciare ce țin de efectuarea expertizelor judiciare în sumă de 10314 lei.

4. Decizia instanței de apel a fost atacată, cu *recurs ordinar* de către avocatul Vangheli Ion în numele inculpatei Borș Nina care indicând temeiul prevăzut la art. 427 alin.(1) pct. 8), 12) Cod de procedură penală, a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei cu dispunerea achitării lui Borș Nina.

4.1 În motivarea cerințelor sale apărarea a indicat că,

- instanța de apel eronat a reținut că, inculpata a știut cu certitudine că ea a depistat la acel moment la pacient traumă cranio-cerebrală, stabilindu-i la fața locului așa diagnostic. Adevărul e că diagnosticul de traumă cranio-cerebrală a fost stabilit după ce copilul a fost internat în spital și trecerea examenului radiologie în secția de primire a spitalului. Și, deoarece, diagnosticul de traumă cranio-cerebrală a fost stabilit în spitalul raional din Drochia autoritățile acestei instituții aveau posibilitate de a transporta bolnavul la IMSP SCM Bălți sau la altă instituție medicală de un nivel mai înalt;

- după examinarea bolnavului în secția de primire de - către medicii traumatolog, reanimatolog, efectuarea electrocardiogramei, care au decurs aproape o oră, la ora 00:15 min, data de 17.08.2015 spitalul a făcut chemare pe linia aviasan de la Centrul Mamei și Copilului. Abia la ora 06:00 dimineța au sosit neurochirurgul

Rață O. și anesteziologul Neamțu V., care au constatat că bolnavul e netransportabil, fără a argumenta această situație cu date clinice obiective, iar consultația medicului anesteziolog lipsește în genere. Prin urmare medicii IMSP SR Drochia, luând în considerație situația copilului, au întreprins măsuri de a transporta bolnavul la Centrul Mamei și Copilului instituție medico-sanitară specializată în asistență medicală neurochirurgicală, care nu s-a soldat cu succes;

- instanța de apel și-a bazat decizia pe concluziile din raportul de expertiză medico- legală în comisie nr. 277, efectuat la 12.06.2016 - 20.10.2016 (f.d. 82-92) - conform căruia, felcerul nu posedă cunoștințe profunde în medicină, în special în neurologie și neurochirurgie și nu a fost posibilă stabilirea unui diagnostic corect la locul deplasării salvării (domiciliul pacientului) și nici nu s-a decis de a transporta bolnavul la o instituție medicală de un nivel mai înalt;

- deși, comisia de experți (E. Lungu, S. Tighineanu, V. Șarpe) afirmă, că aceste circumstanțe pot fi apreciate ca erori admisibile în medicină și că ele nu sânt legate de încălcarea regulilor și metodelor de acordare a asistenței medicale, Colegiul penal neîntemeiat le atribuie la încălcarea de către Borș Nina a normelor și metodelor de acordare a asistenței medicale pe care, chipurile expertii E. Lungu, S. Tighineanu la audieri în instanță au confirmat;

- în decizia sa Colegiul n-a menționat ca ambii experți au confirmat concluziile din rapoartele de expertiză pe care le-au făcut;

- aceleași concluzii se conțin în raportul de expertiză judiciară nr. 201804x050 din 15.10.2018 (f.d.49-56), în care suplimentar e menționat în p. e) că rezultatul nefavorabil al cazului (decesul xxxxx) nu este în legătură cauzală cu încălcarea regulilor și metodelor de acordare a asistenței medicale de către felcerul asistenței medicale de urgență;

- conform concluziilor experților judiciari din raportul de expertiză nr. 201804x0259 din 30.01.2019 (Chirii Corbu, Victor Capcelea, Serghei Solovei) (f.d. 49-561 V II), Borș Nina, conform actelor normative a luat o decizie corectă de a transporta pacientul la IMSP „Spitalul Raional Drochia” și doar ulterior s-a constatat, că la pacient era vorba despre o traumă cranio-cerebrală severă, care necesită tratament specializat, fiind mai preferabil la IMSP SCM Bălți. Așa cum felcerul nu posedă cunoștințe profund în medicină, în special în neurologie și neurochirurgie, nu a fost posibilă stabilirea unui diagnostic corect la locul deplasării salvării (domiciliul pacientului) și nici nu s-a decis de a transporta bolnavul la o instituție medicală de un nivel mai înalt;

- experții au mai concluzionat că aceste circumstanțe pot fi apreciate ca erori admisibile în medicină și nu sânt legate de încălcarea regulilor și metodelor de acordare a asistenței medicale și că în condițiile cazului felcerul nu poartă vina pentru faptul că IMSP SR Drochia nu dispune de posibilități pentru diagnosticarea de înaltă precizie și tratament în traume cranio-cerebrale grave și nu dispune de utilaj modern de diagnosticare.

- conform concluziilor experților judiciari, din raport - la internarea copilului în IMSP SR Drochia, în lipsa specialiștilor neurochirurghi, se impunea atât consultația medicului respectiv (neurochirurgului) pe linia AVIASAN, ceea ce s-a făcut cât și transportarea pacientului la o instituție medicală de un nivel mai înalt, cum ar fi IMSP SCM Bălți și că decesul copilului nu este în legătură cauzală- cit încălcarea regulilor și metodelor de acordare a asistenței medicale de către felcerul asistenței medicale de urgență.

- raportul de expertiză menționat e proba părții acuzării, din considerente necunoscute instanța de apel în ședința de judecată neîntemeiat a atribuit-o părții apărării și n-a luat-o în considerație la pronunțarea deciziei;

- în ansamblu, vinovăția lui Borș Nina în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 162 alin. (2) lit. b) Cod penal în instanța de apel n-a fost dovedită, iar decizia ei se bazează pe presupuneri, iar apelul acuzatorului de stat vădit neîntemeiat.

5. La recursul ordinar declarat de către avocat, în conformitate cu prevederile art. 431 alin.(1) pct.1¹ Cod procedură penală, a depus referință acuzatorul de stat, care a solicitat respingerea ca inadmisibil a recursului declarat, indicând că criticile formulate nu sunt motivate sub aspectul casării hotărârii recurate.

6. *Judecând recursul ordinar declarat, în raport cu materialele cauzei și motivele invocate, Colegiul penal lărgit conchide că, recursul avocatului Vangheli Ion în numele inculpatei urmează a fi admis, cu casarea totală a deciziei instanței de apel și menținerea sentinței Judecătoriei Drochia sediul Central din 08 august 2019, din următoarele considerente.*

Potrivit dispoziției art.434 Cod de procedură penală judecând recursul declarat împotriva deciziei instanței de apel, Colegiul lărgit al Curții Supreme de Justiție verifică legalitatea hotărârii atacate pe baza materialului din dosarul cauzei ținând seama, după caz, de opinia părților expusă în referință și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în recurs.

În speță se constată, că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recurs ordinar în termen în conformitate cu art.422 Cod de procedură penală.

Conform prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. a) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța de recurs este în drept să îl admită, să caseze total hotărârea atacată și să mențină hotărârea primei instanțe, când apelul a fost greșit admis. De asemenea, instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârile atacate și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Lecturând textul recursului declarat, se constată că, avocatul Vangheli Ion pledează asupra menținerii sentinței Judecătoriei Drochia sediul Central din 08 august 2019, prin care Bors Nina a fost achitată de învinuirea în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.162 alin.(2) lit. b) Cod penal pe motivul că fapta inculpatei nu întrunește elementele infracțiunii.

Prin urmare, verificând actele cauzei, în raport cu criticile invocate de apărare, Colegiul penal lărgit conchide că acestea sunt întemeiate, iar instanța de apel la

judicarea cauzei a admis eroarea de drept expuse în pct. 8) alin.(1) al art. 427 Cod de procedură penală, care urmează a fi corectate în procedura de judecarea a recursului ordinar declarat.

Într-un prim aspect, Colegiul penal lărgit ține să sublinieze că, prima instanță corect a ajuns la concluzia de achitare a lui Borș Nina de sub învinuirea adusă în baza art. 162 alin. (2) lit. b) Cod penal, pe motiv că fapta inculpatei nu întrunește elementele infracțiunii.

Analizând decizia contestată, în raport cu motivele invocate în recurs, Colegiul penal lărgit constată că, soluția instanței de apel prin care Borș Nina a fost recunoscută vinovată și condamnată în baza art. 162 alin. (2) lit. b) Cod penal la 3 ani închisoare cu suspendarea condiționată a executării pedepsei pe o perioadă de 2 ani, este neîntemeiată. Decizia instanței de apel nu cuprinde motivele pe care și-a întemeiat soluția, or, descriind declarațiile martorului, a succesului părții vătămate, a experților și probele scrise, cercetate în prima instanță, instanța de apel fără a le da o apreciere conform art.101 Cod procedură penală, o condamnă pe Borș Nina fără a indica care elemente ale infracțiunii sunt prezente la încadrarea acțiunilor acesteia în baza art. 162 alin. (2) lit. b) Cod penal.

Pentru a hotărî astfel, instanța de apel a consemnat în decizia adoptată că, instanța de fond la examinarea cauzei respective nu a dat eficiență prevederilor art. 93-101 Cod de procedură penală, instanța nu a cercetat cauza multiaspectual, nu a dat aprecieri probelor prezentate prin prisma pertinentei, concludenței, coroborării lor, în baza probelor acumulate nu a reținut just starea de fapt pe cauză.

În realitate, instanța de apel contrar probelor administrate la această cauză a considerat că, instanța de fond a emis o soluție nefondată, contrar prevederilor art.101 Cod procedură penală, nu a pătruns în esența problemei de fapt și de drept, fiind prezentă discrepanța între cele reținute și conținutul real al probelor, ignorarea unor aspecte evidente, ce au adus în consecință pronunțarea unei concluzii eronate.

Colegiul penal notează că, potrivit prevederilor art. 8 Cod de procedură penală, persoana acuzată de săvârșirea unei infracțiuni este prezumată nevinovată atâta timp cât vinovăția sa nu va fi dovedită, în modul prevăzut de prezentul cod, printr-o hotărâre judecătorească de condamnare definitivă.

Alin. (2) al aceluiași articol, stipulează că, nimeni nu este obligat să dovedească nevinovăția sa, iar concluziile despre vinovăția persoanei de săvârșirea infracțiunii nu pot fi întemeiate pe presupuneri. Toate dubiile în probarea învinuirii care nu pot fi înlăturate, în condițiile prezentului cod, se interpretează în favoarea bănuitului, învinuitului, inculpatului.

Prevederile date sunt reflectate și în art. 6 (2) CEDO care obligă printre altele, că îndeplinindu-și funcțiile sale, instanța să nu pornească de la ideea preconcepută că persoana acuzată a comis acțiunea incriminată, obligația de a prezenta dovezi revenind procurorului și orice dubii fiind în favoarea acuzatului (*hot. Barbera, Messegue și Jabardo vs Spania, hot. 06.12.1988*).

Vinovăția persoanei trebuie să fie dovedită în modul prevăzut de legea procesual-penală, prin toate mecanismele prevăzute de lege. Mai mult, conform art. 19 alin. (3) Cod de procedură penală, organul de urmărire penală are obligația de a lua toate măsurile prevăzute de lege pentru cercetarea sub toate aspectele, completă și obiectivă, a circumstanțelor cauzei, de a evidenția atât circumstanțele care dovedesc vinovăția bănuțitului, învinuitului, inculpatului, cât și cele care îl dezvinovățesc, precum și circumstanțele care îi atenuează sau agravează răspunderea.

Prin urmare, instanța de recurs ține să remarce că, neacordarea de ajutor unui bolnav constă în neacordarea de ajutor fără motive întemeiate persoanei care are nevoie de asistență medicală. Infrațiunea dată este încriminată și sancționată pentru nedorința de a acorda ajutorul necesar, precum o cere legea sau regulile speciale.

Obiectul juridic special îl formează relațiile sociale cu privire la viața sau sănătatea persoanei. În ipoteza consemnată la lit. b) alin.(2) art. 162 Cod penal, infrațiunea în cauză aduce atingerea în plan secundar a relațiilor sociale cu privire la viața persoanei, apărute împotriva cauzării din imprudență a decesului victimei.

Latura obiectivă a infrațiunii prevăzute la art. 162 Cod penal, are următoarea structură: 1) fapta prejudiciabilă exprimată în inacțiune – în neacordarea de ajutor unui bolnav; 2) circumstanțe: lipsa motivelor întemeiate în ce privește neacordarea de ajutor unui bolnav.

Prin „ajutor” se înțelege asistența medicală sau primul ajutor medical. Prin „neacordare de ajutor” se are în vedere: neprezentarea la chemare; refuzul de a primi bolnavul în instituția medicală; refuzul de a aplica respirația artificială; refuzul de a efectua pansamentul rănii; refuzul de a administra medicamentele necesare; refuzul de a expedia bolnavul la spital etc. În ce privește motivele întemeiate pentru care nu se poate acorda ajutor unui bolnav, acestea sunt: forța majoră (de exemplu, calamitatea naturală); extrema necesitate (de exemplu, necesitatea de a acorda în același timp ajutor unui alt bolnav aflat în stare gravă); boala lucrătorului medico-sanitar însuși.

Lipsa instrumentelor sau a medicamentelor necesare; lipsa la lucrătorul medical a calificării necesare intervenției în acest caz; opunerea manifestă și agresivă a bolnavului sau a persoanelor care îl însoțesc, când este pusă în pericol viața sau sănătatea celui care dorește să acorde ajutor etc. Aflarea făptuitorului în pauza de masă sau în concediu nu poate fi admisă ca motiv întemeiat al neacordării primului ajutor medical de urgență. Infrațiunea examinată este o infrațiune formală. Ea se consideră consumată din momentul neacordării de ajutor unui bolnav, în lipsa unor motive întemeiate.

Latura subiectivă a neacordării de ajutor unui bolnav se exprimă, în primul rând, prin vinovăție sub formă de intenție directă.

Astfel, contrar punctului de vedere exprimat de instanța de apel, Colegiul penal lărgit, în deplin acord cu prima instanță, apreciază că, la caz, probele administrate în cadrul urmăririi penale, ulterior examinate și în cadrul cercetării judecătorești, demonstrează pe deplin că învinuirea adusă inculpatei Borș Nina în baza art. 162 alin.

(2) lit. b) Cod penal, nu s-a confirmat prin cumulul de probe administrat de partea acuzării, menționând just că prin probele administrate nu a fost demonstrată latura subiectivă a infracțiunii încriminate.

Verificând probatoriul administrat în cauză prin prisma opiniei avocatului recurent, în sensul că nu au fost întrunite elementele infracțiunii, Colegiul penal lărgit reține, că prima instanță verificând probele în ședința de judecată a motivat detaliat și clar soluția adoptată în urma propriei metode de cercetare coroborată a probelor, ce au servit ca temei pentru achitarea lui Borș Nina de sub învinuirea de comitere a infracțiunii prevăzute de art. 162 alin. (2) lit. b) Cod penal. Or, la caz acuzarea nu a dovedit instanței de judecată prin probe concludente și pertinente vinovăția lui Borș Nina în neacordarea de ajutor, fără motive întemeiate, unui bolnav de către o persoană care, în virtutea legii sau a regulilor speciale, era obligată să îl acorde, faptă care a provocat din imprudență, decesul bolnavului.

Colegiul penal lărgit notează că, prima instanță întemeiat a ajuns la concluzia că, din analiza materialelor cauzei, nu rezultă învinuirea adusă inculpatei Borș Nina de neacordare a asistenței medicale necesară bolnavului, prin ignorarea obligațiilor stabilite în fișa postului felcerului din cadrul echipei asistență medicală urgentă, a transportat bolnavul la IMSP „Spitalul raional Drochia”, unde la data de 21.08.2015, ora 05.40, a decedat. Or, potrivit materialelor cauzei s-a constatat cu certitudine, că inculpata conform fișei de post a luat decizia corectă de a transporta pacientul la cea mai apropiată instituție medicală și anume IMSP „Spitalul raional Drochia”. Ulterior s-a constatat la pacient traumă cranio-cerebrală severă, care necesită tratament specializat, fiind mai preferabilă IMSP SCM Bălți.

În condițiile cazului dat, prima instanță întemeiat a ajuns la concluzia că, inculpata nu poartă vina pentru faptul că IMSP SR Drochia nu dispune de posibilități pentru diagnosticarea de înaltă precizie și tratament specializat în traume cranio-cerebrale grave și nu dispune de utilaj modern de diagnosticare. Echipa de asistență medicală urgentă, adică felcerul, trebuia să soluționeze cazul până la etapa spitalicească, ceea ce a și făcut. Transportarea de la un spital la altul, în dependență de nivel, de competență și necesitate se efectuează corespunzător etapelor de acordare a asistenței medicale. Astfel, rezultatul nefavorabil al cazului (decesului copilului) nu este în legătură cauzală cu încălcarea regulilor și metodelor de acordare a asistenței medicale de urgență de către Borș Nina.

Astfel, la caz, se constată că, la 16.08.2015, inculpata a transportat pacientul la cea mai apropiată instituție medicală și anume IMSP „Spitalul raional Drochia”, conform actelor normative în vigoare, iar decesul bolnavului a survenit la data de 21.08.2015.

Sub acest aspect, instanța de recurs ține să menționeze că, prima instanță, a apreciat obiectiv prin prisma prevederilor art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludentei, veridicității și coroborării lor, cumulul de probe administrat la urmărirea penală și examinat în ședința de judecată a primei instanțe, descrise și în sentință, și corect a adoptat soluția de achitare a lui Borș Nina

de sub învinuirea de comitere a infracțiunii prevăzute de art. 162 alin. (2) lit. b) Cod penal, pe motivul că fapta inculpatei nu întrunește elementele infracțiunii.

Pe cale de consecință, instanța de apel, examinând apelul declarat de către procuror, a conchis pripit că probele prezentate de acuzare demonstrează vinovăția lui Borș Nina în comiterea faptei imputate, în rezultat greșit a casat sentința și a pronunțat o nouă hotărâre de condamnare, ignorând rapoartele de expertiză judiciară din 15.10.2018 și din 30.10.2019 care stipulează că ultima nu a încălcat fișa postului, inclusiv obligațiunile de serviciu, rezultatul nefavorabil al cazului (decesului copilului el) nu este în legătură cauzală cu încălcarea regulilor și metodelor de acordare a asistenței medicale de către felcerul asistenței medicale de urgență, probe care dezvinovătesc inculpata de comiterea infracțiunii prevăzute la art.162 alin.(2) lit. b) Cod penal - neacordarea de ajutor, fără motive întemeiate, unui bolnav de către o persoană care, în virtutea legii sau a regulilor speciale, era obligată să îl acorde, faptă care a provocat din imprudență, decesul bolnavului.

În urma analizei conținutului deciziei, Colegiul penal lărgit notează că, la argumentarea soluției, instanța de apel a apreciat unilateral probele administrate la dosar, fără a aduce argumente plauzibile de admitere a acestor probe, condamnând-o neîntemeiat pe Borș Nina în baza art. 162 alin. (2) lit. b) Cod penal, în lipsa unor probe certe și suficiente pentru a confirma vinovăția (intenția) acesteia și existența elementelor infracțiunii incriminate.

În acest context, Colegiul penal lărgit invocă că, sarcina probațiunii în ședințele de judecată în prima instanță și în instanța de apel îi revine acuzatorului de stat, fiindcă funcția acuzării este pusă pe seama procurorului. Or, CtEDO în hotărârea Capeau vs. Belgia din 13.01.2005, a constatat că, „*în domeniul penal, problema administrării probelor trebuie să fie abordată din punctul de vedere al articolului 6 §2 și e obligatoriu, inter alia, ca sarcina de a prezenta probe să-i revină acuzării*”. Totodată, se subliniază că potrivit art. 24 alin. (2) Cod de procedură penală, „*Instanța judecătorească nu este organ de urmărire penală, nu se manifestă în favoarea acuzării sau a apărării și nu exprimă alte interese decât interesele legii*”.

Prin urmare, instanța de recurs ordinar nu acceptă motivarea instanței de apel, care în urma analizei efectuate a materialelor cauzei se atestă a fi una incorectă și contradictorie.

În acest context, din considerentele expuse supra, Colegiul penal lărgit subliniază că acceptă argumentele primei instanțe ce țin de soluția de achitare a inculpatei de sub învinuirea înaintată, ce este în corespundere cu cumulul de probe cercetat în ședința de judecată de prima instanță, apreciat just de prima instanță prin prisma art. 101 Cod de procedură penală, descris și analizat amănunțit în sentință, totodată cu expunerea asupra chestiunilor esențiale supuse atenției sale, ce denotă cu certitudine că sentința primei instanțe a fost adoptată legal și întemeiat, cu respectarea tuturor cerințelor prevăzute de art. 385 Cod de procedură penală.

În consecință, Colegiul penal lărgit consideră că recursul declarat urmează a fi admis cu casarea totală a deciziei instanței de apel ca fiind neîntemeiată și cu

menținerea sentinței primei instanțe, din motiv că apelul a fost greșit admis, în speță confirmându-se temeiul pentru recurs, prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, în sensul că nu au fost întrunite elementele infracțiunii.

7. În conformitate cu prevederile art.434, 435 alin.(1) pct.2) lit. a) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit

DECIDE :

Admite recursul ordinar declarat de către avocatul Vangheli Ion în numele inculpatei Borș Nina, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 29 iulie 2020, în cauza penală privind-o pe **Borș Nina** și menține, fără modificări, sentința Judecătoriei Drochia sediul Central din 08 august 2019.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la **25 martie 2021.**

Președinte

Timofti Vladimir

Judecătorii

Cobzac Elena

Toma Nadejda

Țurcan Anatolie

Boico Victor